

УДК 336.71

Дашевська Ольга Олексіївна

*студентка кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки
Київського національного університету технологій та дизайну*

Дашевская Ольга Алексеевна

*студентка кафедры финансов и финансово-экономической безопасности
Киевского национального университета технологий и дизайна*

Dashevskaya Olga

Student of the

Kyiv National University of Technology and Design

**СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВНІ ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ
РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ БАНКІВ В УКРАЇНІ
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ И ПЕРСПЕКТИВНЫЕ ИСТОЧНИКИ
ФОРМИРОВАНИЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦИАЛА БАНКОВ В
УКРАИНЕ
CURRENT STATE AND PERSPECTIVE SOURCES OF FORMATION
OF RESOURCE POTENTIAL OF BANKS IN UKRAINE**

***Анотація.** В статті розглянуто теоретичні підходи щодо трактування поняття «ресурсний потенціал банку», визначено його економічне значення та роль у розвитку банківського бізнесу. Проаналізовано сучасний стан ресурсного забезпечення вітчизняних банків, визначено проблемні аспекти формування ресурсного потенціалу банків та обґрунтовано перспективні джерела його формування в посткризових умовах.*

***Ключові слова:** банки, банківська система, ресурсний потенціал банку, ресурсне забезпечення банку, джерела формування ресурсів.*

Аннотация. В статье рассмотрены теоретические подходы к трактовке понятия «ресурсный потенциал банка», определены его экономическое значение и роль в развитии банковского бизнеса. Проанализировано современное состояние ресурсного обеспечения отечественных банков, определены проблемные аспекты формирования ресурсного потенциала банков и обоснованно перспективные источники его формирования в посткризисных условиях.

Ключевые слова: банки, банковская система, ресурсный потенциал банка, ресурсное обеспечение банка, источники формирования ресурсов.

Summary. The article deals with theoretical approaches to the interpretation of the concept of "resource potential of the bank", its economic significance and role in the development of banking business. The present state of resource support of domestic banks is analyzed, problem aspects of forming of resource potential of banks are determined and perspective prospects of its formation in post-crisis conditions are grounded.

Key words: banks, banking system, bank's resource potential, resource supply of the bank, sources of resource formation.

Постановка наукової проблеми: Стабільний розвиток банківської системи значною мірою залежить від рівня достатності ресурсного потенціалу. В умовах гострої конкурентної боротьби та зміцнення ресурсних позицій, дослідження ресурсного потенціалу банку є вимогою, яка дозволить забезпечити прибутковість та підвищити його конкурентоспроможність у порівнянні з іншими учасниками фінансового ринку.

Достатня за обсягом та належним чином збалансована ресурсна база банків є важливою передумовою їх прибутковості, підтримки достатньої ліквідності та довіри з боку клієнтури. Зміцнення ресурсної бази сприяє підвищенню можливостей банків у задоволенні поточних та інвестиційних потреб суб'єктів господарювання та домогосподарств у додаткових

грошових коштах. Негативні прояви фінансово-економічної кризи у банківській системі України, які спричинили суттєвий дисбаланс між строками і обсягами залучених та розміщених коштів й значно вплинули на спроможність як окремих банків, так і банківської системи протистояти їм, ефективно використовувати існуючий та нарощувати в подальшому ресурсний потенціал зумовлюють необхідність удосконалення джерел формування ресурсного потенціалу банків.

Аналіз досліджень проблеми: Проблемам формування ресурсного потенціалу банків приділяється увага у працях таких українських науковців та практиків, як: О.М. Алимов, М.Д. Алексеєнко, І.В. Барилюк, О.В. Васюренко, А.П. Вожжов, О.Д. Вовчак, О.В. Дзюблюк, Р.С. Єрін, О.Д. Заруба, М.В. Ігнатишин В.В.Кириченко, В.І. Міщенко, А.М. Мороз, О.М. Музичка, М.І. Савлук, І.М. Федосік, В.А. Фурсова та інші.

Виділення невирішених питань: Не применшуючи ролі досліджень вище зазначених науковців, слід відмітити, що питання перспективних джерел формування ресурсного потенціалу банків є недостатньо дослідженими.

Мета статті. Обґрунтування теоретичних основ управління ресурсним потенціалом банківських установ та формування рекомендацій щодо перспективних джерел формування ресурсного потенціалу банків.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження: На сучасному етапі розвитку економіки завдання підтримки конкурентних переваг суб'єктів господарювання, галузей та територій потребує виконання цілого переліку нових функцій. До таких функцій відносять спроможність до аналізу мікро- та макросередовища, до виділення актуальних потреб та вимог споживачів, до формування та висування конкурентоспроможних ідей, до створення та виробництва нової продукції, до вибору та впровадження прогресивних технологій та ін. Виконання цих функцій можливе лише за умови їх забезпечення

необхідними ресурсами: сировинними, технічними, технологічними, інформаційними, фінансовими тощо. А оскільки ресурси, які існують завжди обмежені, вони можуть бути розподілені між вищеназваними функціями таким чином, щоб врахувати попередньо визначені пріоритетні напрями розвитку та досягти максимально можливого системного ефекту. Таким чином, в умовах конкурентного середовища максимальні можливості національної економіки будуть визначатися не просто зростанням випуску продукції та послуг, а здатністю передбачити потенційні зміни в зовнішньому середовищі, готовністю гнучко реагувати на ці зміни та спроможністю корегувати існуючі потенціали.[12, с.135]

Вирішення названих проблем потребує системного дослідження та осмислення терміну – «потенціал», «ресурсний потенціал» та «ресурсний потенціал банку».

Доцільно пояснити, що будь-який потенціал держави змістовно охоплює як актуалізовані сили і засоби, що активно експлуатуються в ході вирішення загальнодержавних завдань, так і потенційні можливості, якими володіє країна в певній сфері і які можуть бути об'єктивованими нею у випадку необхідності. Така точка зору є загальноприйнятною: «Потенціал – у широкому значенні – засоби, запаси, джерела, які є у наявності і які можуть бути мобілізовані, приведені в дію, використані для досягнення мети, здійснення плану, вирішення завдання; можливості окремої особи, суспільства, держави у певній області». А тому будь-який потенціал держави у довільному часовому інтервалі характеризується чітко визначеним рівнем його реалізації, мірою його перетворення у суспільну реальність. Природно, що ступінь втілення потенціального у реальне залежить від значної кількості причин та умов об'єктивного і суб'єктивного походження, наслідком чого є домінування динамічних характеристик потенціалу над його статичними вимірами. [12, с.136]

Потенціал – це можливості, сили, запаси та засоби, які можуть бути використані, або рівень потужності у будь-якому відношенні, сукупність засобів, необхідних для будь-чого [19,с.7].

Проаналізувавши наукову літературу щодо трактування поняття «ресурсний потенціал» із точки зору різних авторів, нами здійснено узагальнення існуючих підходів (таблиця 1).

Таблиця 1

**Визначення поняття «ресурсний потенціал банку»
за різними вченими**

Автори	Визначення
Алимов О. М. [12, с.139]	Сукупність ресурсів, резервів і можливостей банку, формування, нарощення та раціональне освоєння якого забезпечує збалансоване функціонування та стійкий розвиток фінансової системи банку в ресурсних обмеженнях при постійному нарощенні загроз фінансовій безпеці держави.
Васюренко Л. В. [2, с. 62]	Сукупність усіх фінансових коштів банку, що знаходяться в безпосередньому його розпорядженні, і коштів, які можуть бути потенційно залучені банком у результаті проведення ефективної повномасштабної банківської діяльності або прирощені чи втрачені в разі проведення активних операцій
Барилук І. В. [1, с. 207]	Сукупність усіх видів ресурсів, які здійснюють вплив на діяльність окремого банку – фінансові, матеріальні, трудові, технічні, організаційні, інформаційні, просторові
Єпіфанова А. О., Маслак Н. Г. та Сало І. В. [7]	Це сукупність власних, залучених та позикових коштів банку, що перебувають у безпосередньому його розпорядженні і використовуються на його розсуд для здійснення банківської діяльності
О. Заруба [9, с. 39]	Це потенційні можливості банку формувати свої ресурси
Вожжов А. П. [4]	Сукупність власних, залучених та позикових коштів, що акумульовані, і коштів, які можуть бути потенційно залучені банком; потенційними можливостями установи формувати свої ресурси; максимальним обсягом ресурсів, які банк може залучити на фінансовому ринку
Волик Н. Г. [5, с. 271]	Це максимум ресурсів, які банк може залучити на фінансовому ринку
Коваленко В. В. [11, с. 74]	Власні кошти і кошти, залучені банком у результаті здійснення інших пасивно й активно-пасивних операцій банків
Федосік І. М. [20, с. 278]	Сукупність усіх фінансових коштів банку, що знаходяться в безпосередньому його розпорядженні, і коштів, які можуть бути потенційно залучені банком у результаті проведення ефективної повномасштабної банківської діяльності або прирощені в разі проведення активних операцій

Найчіткішим і найточнішим, на нашу думку, є визначення ресурсного потенціалу банку Алімова О.М. Унаслідок його бачення потенціал набуває значної конкретизації за рахунок уведення вектора розвитку банку, на який націлені всі його спроможності, тобто цільові функції.

Економічне значення ресурсного потенціалу банку проявляється у:

1. Забезпеченні банків необхідними для функціонування обсягом та структурою ресурсів.
2. Стимулюванні економічного зростання країни шляхом кредитування потреб суб'єктів економіки за рахунок акумульованих ресурсів.
3. Збереженні довгострокових конкурентних переваг банків шляхом виявлення перспективних методів формування ресурсів та напрямів їх ефективного використання, а також зростанні конкурентоспроможності банківської системи шляхом адаптації кращого іноземного досвіду організації банківської справи.
4. Інтеграції у світову фінансову систему шляхом виходу українських банків на міжнародні ринки капіталу та залучення іноземних інвестицій у вітчизняну банківську систему.
5. Інформаційно-аналітичному обґрунтуванні розробки та реалізації стратегії формування ресурсного потенціалу.
6. Забезпеченні адаптації діяльності вітчизняних банків до змін ринкового середовища функціонування.
7. Визначенні напрямку стратегічного розвитку банківської системи України шляхом реалізації банками відповідної ресурсної політики [8, с. 85].

Ресурсний потенціал формується з наявної ресурсної бази банку, що є результатом здійснення керівництвом банку дій спрямованих на поповнення ресурсів банківської установи. Безумовно, наявна ресурсна база має значний вплив на розвиток банківського бізнесу. На рисунку 1 зображені критерії впливу ресурсної бази на розвиток банківського бізнесу.

Аналіз й оцінка ефективності формування та розміщення ресурсів банку є компонентними складовими системи управління його ресурсним потенціалом, спрямованими насамперед на проведення діагностики стану ретроспективних показників діяльності, які є основою розроблення комплексу прогнозних даних, дають можливість визначити систему пріоритетів, перспективні напрями розвитку та формування стратегічних основ управління.

Основне завдання банку при формуванні ресурсів – забезпечення його діяльність стабільною універсальною ресурсною базою і вибір найкращих елементів банківських ресурсів, причому проблема полягає не лише в тому, щоб залучити з мінімальними витратами за портфелем зобов'язань банку, але й ефективно їх розмістити з тим, щоб відшкодувати витрати, принести прибуток і забезпечити дотримання економічних нормативів діяльності, встановлених НБУ. При цьому кожна банківська установа ставить за мету розв'язати такі стратегічні завдання, як:

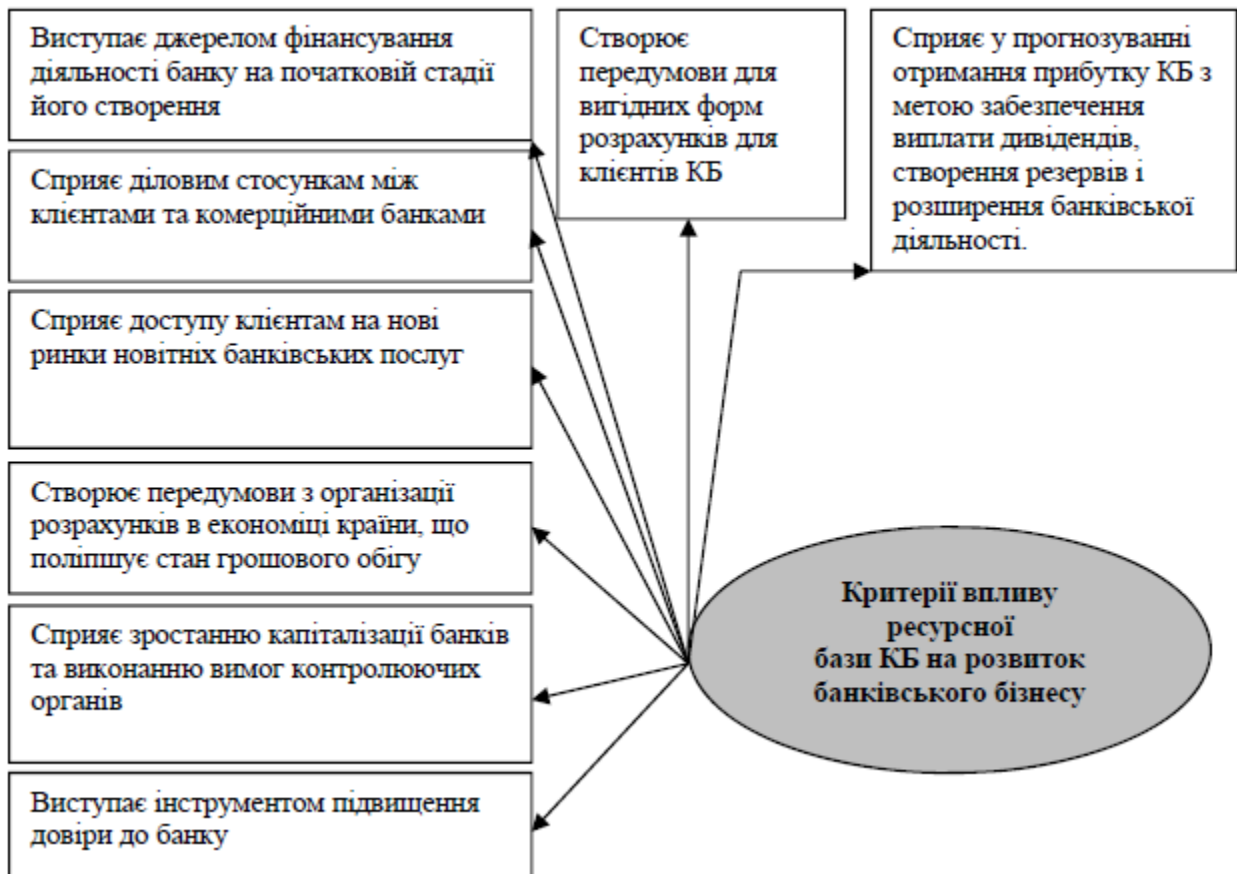

Рис. 1. Вплив ресурсної бази банку на розвиток банківського бізнесу [10, с. 207]

- а) створення та формування збалансованого й узгодженого за сумами і термінами повернення потоку грошових коштів, неризикового для ліквідності банку (завдання управління ліквідністю банку);
- б) максимально ефективного використання залучених коштів. При вкладанні ресурсів у проекти, що забезпечують найвищу рентабельність, необхідний постійний контроль за відповідністю вкладень обраній стратегії банку та рівнем допустимих ризиків, на які наражається та готовий взяти на себе банк [3, с. 25].

Динаміка ресурсного потенціалу банків України наведена в таблиці 2.

Таблиця 2

**Динаміка ресурсного потенціалу банків України за період 2011-2016 рр.,
млн. грн.***

Складові ресурсної бази	01.01.12	01.01.13	01.01.14	01.01.15	01.01.16	01.07.17
Пасиви, усього	1054280	1127192	1278095	1316852	1252571	1258644
Балансовий капітал	155487	169320	192599	148023	94914	116435
з нього: статутний капітал	171865	175204	185239	180150	212921	311745
Частка капіталу у пасивах (капіталомісткість), %	14,75	15,02	15,07	11,24	7,58	9,25
Зобов'язання банків	898793	957872	1085496	1168829	1157657	1142209

*Джерело: складено автором на основі: Основні показники діяльності банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=34798593>

Як свідчать дані таблиці 2, з огляду на ліквідацію окремих установ та збиткову діяльність банків, обсяг їх власного капіталу зменшився в 2015 р. у порівнянні з попереднім роком аж на 35,88 % та станом на 01.01.2016 склав 94914 млн. грн. Зазначені показники аж ніяк не сприяють підвищенню ресурсного потенціалу вітчизняних банків.

Обсяг зобов'язань банків України збільшувався до 2014 р. завдяки суттєвій девальвації національної валюти та станом на 01.01.2015 р. складав 1168829 млн. грн. Банки мають досить плинну структуру вкладів населення з точки зору строковості. Строкові вклади складають 421648 млн. грн. або 62,2% від загальної суми вкладень, а вклади до запитання – 256095 млн. грн. або 37,8%. Причинами вилучення строкового ресурсу з боку суб'єктів господарської діяльності є економічна та політична нестабільність в державі, що зумовила виникнення фінансових труднощів, а також обмеженість доступу до кредитних ресурсів.

Проведений аналіз діяльності банків засвідчив, що упродовж 2014-2016 рр. вітчизняна банківська система функціонувала в украй складних умовах. Накопичені зовнішні дисбаланси та погіршення ситуації на світових товарних ринках призвели до економічного спаду, спричинили суттєву девальвацію національної валюти та розвиток інфляції.

Станом на 01.01.2017 р. кількість діючих банківських установ становила 96, з них 38 – банки з іноземним капіталом (рис. 2).

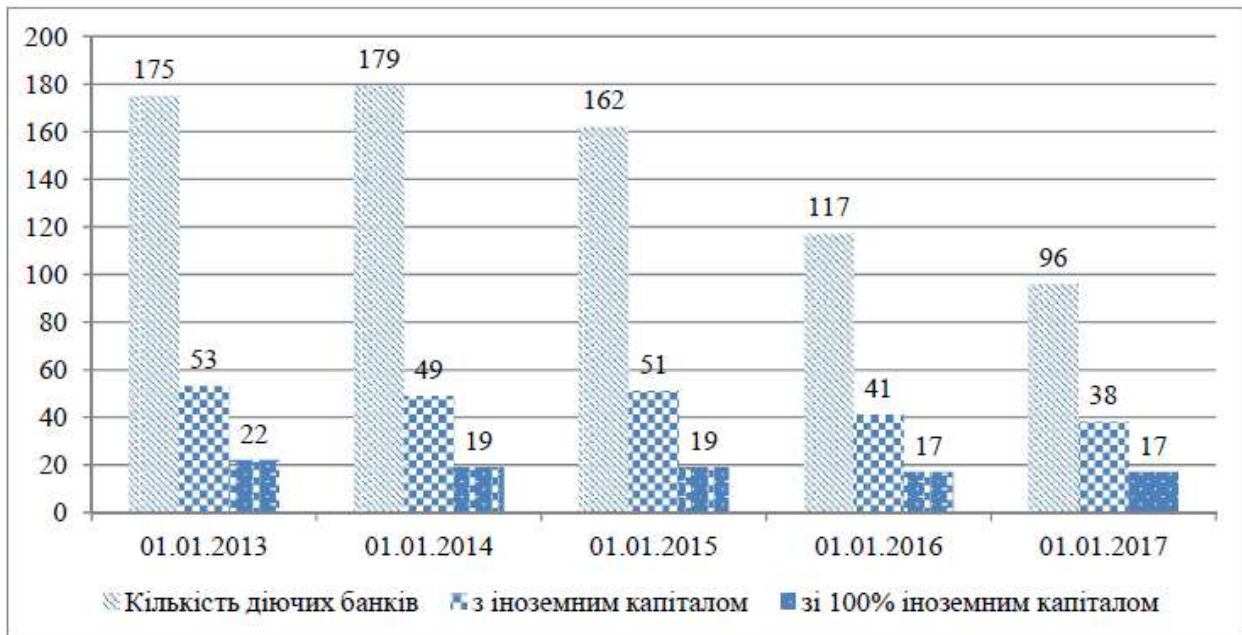

Рис. 2. Кількість банків України станом на 01.01.2013-2017 рр.

Джерело: складено автором на основі: Основні показники діяльності банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=34798593>.

Після націоналізації Приватбанку держава зайняла домінуючу позицію в банківському секторі та є стала монополістом на ринку банківської ІТ інфраструктури.

За підсумком 2016 року значно збільшились обсяги відрахувань у резерви (таблиця 3), сума яких станом на 01.01.2017 р. склала 198,31 млрд. грн. (за підсумком 2015 р. – 114,54 млрд. грн.).

Таблиця 3

Основні показники результатів діяльності банківської системи України, млн. грн.

Показник	01.01.2014	01.01.2015	01.01.2016	01.04.2016	01.07.2016	01.10.2016	01.01.2017
Чистий процентний дохід	49 051	54 086	39 066	10 217	21 490	32 678	44 169
Чистий комісійний дохід	20 999	23 387	22 568	5 668	11 348	18 181	24 180
Результат від торговельних операцій	3 304	15 511	21 490	-3 769	-1 837	4 749	8 243
Чистий операційний дохід від основної діяльності	73 354	92 984	83 124	12 116	31 001	55 608	76 592

Чистий інший операційний дохід	-7 207	-5 486	-3 424	266	-1 799	-3 091	-1 315
Чистий операційний дохід	66 147	87 498	79 700	12 382	29 202	52 517	75 277
Інший дохід	5 566	5 064	4 577	880	2 129	4 202	5 674
Загальні адміністративні витрати	40 672	44 614	36 742	9 170	18 453	28 301	39 356
Відрахування в резерви	27 975	103 297	114 541	11 335	21 969	37 512	198 310
Податок на прибуток	1 630	-2 383	-406	-309	-1 176	-1 180	-418
Фінансовий результат поточного року	1 436	-52 966	-66 600	-8 011	-9 183	-11 627	-159 387
Коеф. ефективності діяльності	138,43%	154,48%	167,14%	102,18%	129,95%	150,95%	152,34%
Загальні адмін. витрати / валовий дохід	24,08%	21,22%	18,45%	21,43%	20,97%	20,20%	20,64%
ROA	0,12%	-4,07%	-5,46%	-2,48%	-2,48%	-2,48%	-2,48%
ROE	0,81%	-30,46%	-51,91%	-26,56%	-26,56%	-26,56%	-26,56%

Джерело: Сайт рейтингового агентства РЮРІК [Електронний ресурс]. – Режим доступу: rurik.com.ua.

Зазначимо, що обсяг збитків банківської системи України за 2016 року значно перевищив аналогічний показник 2015 року, переважно внаслідок вагомого зростання сум відрахування в резерви протягом IV кв. 2016 року (до 198,31 млрд. грн. станом на 01.01.2017 р.), зумовленого виконанням плану врегулювання діяльності ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК» в межах процесу націоналізації установи.

Виявлені тенденції у розвитку ресурсних диспропорцій доводять неефективність використання вітчизняними банками фінансових механізмів формування ресурсів.

Сучасні ресурсні проблеми банків обумовлені багатьма факторами як зовнішнього, так і внутрішнього характеру. Зовнішніми чинниками впливу є: незадовільний стан світової та національної фінансово-економічних систем, недосконалість грошово-кредитної політики центрального банку, недосконалість законодавчої бази, підірвана довіра до кредитних установ, нерозвиненість ринку страхування та фондового ринку тощо. Найбільш вагомим чинником внутрішнього характеру щодо накопичення ресурсних проблем банків є: недостатній рівень капіталізації банків, а внаслідок цього -

ненадійність, нестабільність та неспроможність банків пристосуватися до несприятливих змін кон'юнктури ринку. Вирішення проблем, які виникають під впливом вище перерахованих факторів, вимагає від банків оптимізації управління ресурсним потенціалом.

Основними питаннями, які має вирішувати менеджмент банку в процесі управління ресурсним потенціалом є формування оптимального складу ресурсного потенціалу банку відповідно до його потреб та можливостей фінансового ринку, аналіз середньої вартості ресурсів (як сукупних, так і кредитних), оцінка ефективності використання ресурсів.

З метою оптимізації ресурсної бази та формування ефективного механізму управління необхідним є комплексне врахування таких параметрів діяльності банку, як:

- прибутковість – результат оптимальності структури його балансу як з боку активів, так і пасивів, ключовий параметр реалізації інтересів власників (акціонерів) банку;
- ліквідність – показник забезпечення ресурсами банку його активних вкладень і дотримання «золотого банківського правила», суть якого полягає в дотриманні величини й строків фінансових вимог відповідно до розмірів і строків його зобов'язань; основний фактор, який визначає можливості банку відповідати за власними платіжними зобов'язаннями, що узгоджується з інтересами вкладників і позичальників;
- ризик – індикатор впливу на процеси формування кінцевого результату діяльності банку [3, с. 26].

Основними принципами побудови оптимального механізму управління ресурсним потенціалом банків, які дозволять раціонально здійснювати фінансові потоки є:

- 1) узгодженість у строках;
- 2) збалансованість за сумами та масштабом здійснюваних операцій;

- 3) відповідність за ціновим критерієм залучених та розміщених ресурсів;
- 4) адаптивність за критерієм ризиковості [13, с. 472].

Управління формуванням ресурсної бази потребує постійного вдосконалення з врахуванням існуючих умов сьогодення. Для його вдосконалення в посткризовий період, на нашу думку, можна використовувати наступні кроки [21, с. 122]:

- 1) Прискорене нарощування величини власного капіталу, необхідного для підвищення довіри до банку, посилення відповідальності власників банку за стан його управління, зменшення втрат держави при масовому банкрутстві банків за чергової кризи. Головна ціль управління власним капіталом банків полягає в залученні та підтриманні достатнього обсягу капіталу для розширення діяльності, створення захисту від ризиків і забезпечення стабільності банків.
- 2) Забезпечення довіри з боку клієнтів до банківської установи через інформованість їх про діяльність банку та послуги, комунікації з громадськістю, роз'яснення ситуації та подій. Стрімкому загостренню кризи сприяли недоліки у роз'яснювальній роботі насамперед з боку урядових структур, національного банку і комерційних банків. Недостатня інформованість людей щодо всіх аспектів функціонування фінансових установ, зокрема відомості про їх фінансовий стан, результати діяльності, склад власників тощо знижувала рівень прозорості фінансового сектору. Недосконалий механізм роз'яснювальної роботи регуляторів щодо мотивів та наслідків схвалених рішень, брак знань людей про раціональну поведінку в умовах кризи зумовлює формування у суспільстві нечіткого трактування функцій відповідних органів, негативних соціальних очікувань та зниження довіри до фінансового сектору в цілому та фінансових установ зокрема.

Відсутність довіри – ключова проблема. Уся банківська система спирається на довіру: між клієнтами і банками, а також між банками в усьому світі. І якщо ця довіра зникає, одразу ж з'являється велика кількість проблем, пов'язаних з ліквідністю (дефіцит ресурсів, складнощі з рефінансуванням, наданням нових кредитів).

Тому необхідним в умовах кризи та для підвищення рівня фінансової грамотності населення є активізація комунікаційної діяльності з громадськістю та роз'яснення ситуації та подій, обґрунтування антикризових заходів, що вживаються. Це стане важливим чинником довіри суспільства не лише до банківської системи, а й до політики всіх державних органів.

- 3) Зниження затрат на формування ресурсної бази банку шляхом поступового зменшення депозитної ставки процента, вдосконалення організаційної структури банку, вдосконалення наукової організації праці, підвищення продуктивності праці, скорочення накладних витрат, вдосконалення ціноутворення та ін..

Прибуток банку формується як активами (доходами), так і пасивам (витратами). Зниження витрат банку завдяки управлінню пасивами так само допомагає досягти цільового рівня прибутковості, як і надходження від активних операцій. При цьому ціна кожної операції чи послуги має перекривати витрати банку з її надання.

- 4) Проведення виваженої кредитної політики, збалансованої за темпами і строками з формуванням ресурсної бази; зниження частки проблемних кредитів.

Головне завдання менеджменту з управління активами і пасивами – координувати рішення щодо активів і пасивів усередині кожного окремого банку, аби досягти найвищих результатів в аспекті прибутковості та ризиковості, максимально контролюючи обсяги, часову структуру, доходи та витрати як за активними, так і за пасивними операціями банку. Контроль

над активами має координуватися з контролем над пасивами, оскільки лише в такому разі можна буде досягти внутрішньої єдності й завдяки цьому максимізувати різницю між доходами та витратами.

5) Вдосконалення системи гарантування вкладів фізичних осіб. Як свідчить досвід існування систем гарантування вкладів у зарубіжних країнах, найбільш ефективними є змішані моделі, в яких мінімальне обов'язкове гарантування депозитів (аналог українського Фонду гарантування вкладів фізичних осіб) доповнюється системою ринкового страхування на основі залучення страхового капіталу [22].

В Україні найбільш доцільно впровадити обов'язковий додатковий страховий захист для довгострокових депозитів населення, розміщених у банках на тривалий термін від 2-х років та на суму понад 200 тис. грн, при цьому диференційований страховий тариф сплачуватиме сам банк. Це не призведе до зростання витрат вкладників і стимулюватиме їх до розміщення крупних сум саме на довгострокових депозитних рахунках банків України. А гарантуванням вкладів населенню на суму до 200 тис. грн, як і раніше, займатиметься ФГВФО (стягуючи з банків 0,5 та 0,8% від суми залучених гривневих та валютних депозитів відповідно). [6, с.275]. Це сприятиме залученню до банківської системи значних за обсягом довгострокових джерел формування ресурсного потенціалу банків, які мають стати потужним каталізатором інвестиційного стимулювання вітчизняної економіки.

б) Використання інноваційних форм залучення фінансування банківської діяльності. Однією з найперспективніших форм фінансування є сек'юритизація фінансових активів банку, кредитів зокрема.

Сек'юритизація активів дає можливість банкам не лише покращити структуру активів, а й отримати додаткове джерело фінансування та повністю або частково передати інвесторам ризику за сек'юритизованими активами. [17, с. 1]. Зважаючи не те, що для ефективного проведення

сек'юритизації необхідні активи, які генерують стабільний грошовий потік у довгостроковій перспективі, то найбільш прийнятними для сек'юритизації є іпотечні кредити.

Сек'юритизація іпотечних активів – це інноваційна форма рефінансування іпотечних кредитів, яка забезпечує нові способи управління балансом, ліквідністю банку, розподілення його ризиків між учасниками угоди шляхом емісії цінних паперів з іпотечним покриттям. [17, с. 9]

Варто зазначити, що сек'юритизація іпотечних активів в Україні в сучасних умовах має більше ризиків ніж сильних сторін. Проте це не зменшує її фінансового потенціалу для використання вітчизняними банками. Послідовність етапів зменшення рівня ризику при сек'юритизації іпотечних активів потребує, насамперед, ретельного аналізу фінансового стану банку, далі формування пулу активів і лише потім прийняття рішення про доцільність її здійснення. Виконання функцій сек'юритизації та дотримання принципів її проведення дозволить фінансовим установам досягти економічної ефективності від здійснення сек'юритизації фінансових активів [18, с. 133] та надасть їм такі конкурентні переваги на ринку як:

- підвищення ліквідності та покращення структури балансу за рахунок списання з балансу сек'юритизованих активів, які здебільшого є довгостроковими та низьколіквідними;
- диверсифікація джерел фінансування;
- зниження рівня ризику портфеля активів за рахунок переведення ризиків на широке коло інвесторів - власників цінних паперів, випущених на основі сек'юритизації цього портфеля активів;
- зниження витрат, пов'язаних з формуванням обов'язкових резервів за виданими кредитами (у т.ч. простроченими);
- зниження вартості залученого фінансування (за рахунок того, що кредитний рейтинг сек'юритизаційних цінних паперів може бути вищим, ніж рейтинг емітента);

- розширення кола інвесторів за допомогою виходу на міжнародні грошові ринки;
- покращення фінансово-економічних показників (рентабельності основного капіталу, ліквідності, боргового навантаження тощо);
- зменшення витрат на формування обов'язкових резервів за виданими кредитами (у т.ч. простроченими);
- отримання прибутку від кредитного (лізингового) портфеля у вигляді маржі між середньою ставкою розміщення кредитного (лізингового) портфеля і нижчою ставкою відсотка по цінних паперах, випущених на основі сек'юритизації даного портфелю;
- підвищення конкурентоспроможності, яке досягається внаслідок більш ефективного залучення капіталу порівняно з іншими фінансовими установами. [16, с.65-66]

Вище зазначені переваги сек'юритизації фінансових активів без сумніву будуть сприяти нарощенню ресурсної бази та покращенню ресурсного потенціалу вітчизняних банків.

Отже, забезпечення надійності та стабільності банків є важливим завданням в посткризовий період. Для цього менеджменту банку необхідно:

- вести таку ресурсну політику, яка б за формою вартості, джерелами формування, термінами використання була на рівні, адекватному потребам забезпечення їх стабільності;
- приділяти посилену увагу вимогам ліквідності та адекватності капіталу;
- вдосконалювати технологію оцінки і управління ризиками;
- забезпечувати поліпшення якості кредитного портфелю, зменшення обсягів проблемних кредитів;
- підвищувати рівень обізнаності клієнтів про діяльність банку, що відновить довіру до банківської системи [1, с. 60].

Висновки і пропозиції. Формування ресурсного потенціалу банку передбачає постановку завдань щодо розроблення та реалізації ресурсної стратегії; розроблення оптимальної структури фінансового механізму; обґрунтування ефективності фінансових методів та інструментів; реалізацію принципів контролю, розвитку, пріоритетності, відповідальності, коригування та моніторингу. Використання перспективних джерел формування ресурсного потенціалу банків дозволить позитивно вплинути на банківський сектор України, оскільки підвищаться якісні та кількісні показники процесу формування, управління та використання ресурсних можливостей банків.

Основною метою управління ресурсним потенціалом банків є збільшення обсягу ресурсів для підтримання достатньої ліквідності кожного банку і забезпечення його рентабельності на адекватному зростанню вартості власного капіталу рівні. Для досягнення таких цілей необхідним є:

- відновлення довіри населення до банків через нарощування власного капіталу, підвищення ефективності державного гарантування вкладів, вдосконалення комунікації їх з громадськістю, покращення поінформованості клієнтів про діяльність банків.

- формування оптимального складу ресурсів банку відповідно до його стратегічних потреб та можливостей фінансового ринку;
- запровадження сучасних методів управління ризиками, пов'язаними з формуванням ресурсної бази;
- динамічне нарощування власного капіталу до рівня, достатнього для забезпечення ефективної діяльності банку та підтримання його надійності;
- підвищення ефективності кредитної політики, збалансованість за вартістю, темпами і строками з ресурсною політикою. Зниження частки ризикових (проблемних) активів та підвищення частки ліквідних активів.

Література

1. Барилюк І. В. Теоретико-методологічні засади вивчення сутності поняття «ресурсний потенціал банку» [Текст] / І. В. Барилюк // Економічний простір. – 2009. – № 19. – С. 205–213.
2. Васюренко О. Ресурсний потенціал комерційного банку [Текст] / Васюренко О., Федосік І. // Банківська справа. – 2002. – № 1. – С. 58–64.
3. Вовчак О. Фінансова стратегія розвитку банку як передумова ефективності його розвитку [Текст] / О. Вовчак, Н. Меда // Банківська справа. – 2008. – № 3. – С. 23-36.
4. Вожжов А. П. Процессы транс- формации банковских ресурсов [Текст] / А. П. Вожжов. – Севастополь : Изд. СевНТУ, 2006. – 339
5. Волик Н. Г. Ресурсна база комер- ційних банків України: сучасний стан і перспективи розвитку [Текст] / Н. Г. Волик, К. Г. Яценко // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2010. – № 6. – С. 270–274.
6. Вядрова І.М., Добровольська І.О. Система додаткового страхування вкладів як чинник зростання ресурсного потенціалу вітчизняних банків [Текст] / І.М.Вядрова, О.І. Добровольська // Актуальні проблеми економіки. – 2016. – № 1 (175). – С. 268-276.
7. Єпіфанов А. О. Операції комерційних банків [Текст]: навч. посібн. / А. О. Єпіфанов, Н. Г. Маслак, І. В. Сало. – Суми : Університетська книга, 2007. – 523 с.
8. Єрін Р. С. Сутність управління ресурсним потенціалом банку [Текст] / Р. С. Єрін // Управління розвитком. – 2012. - №8. – С. 85-86.
9. Заруба О. Ресурсне забезпечення банку: розробка моделі [Текст] / О. Заруба // Вісник НБУ. – 2008. – № 9. – С. 35–37.
10. Ігнатишин М.В. Ресурсна база комерційних банків та її роль у механізмі розвитку банківського бізнесу [Текст] / М.В. Ігнатишин //

Науковий вісник Мукачівського державного університету. – 2017. - №1 (7). – С.205-209.

- 11.Коваленко В. В. Функціональна достатність ресурсного потенціалу банків: методи оцінювання та напрями забезпечення [Текст]: монографія / В. В. Коваленко, Ж. І. Торяник. – Х., 2010. – 180 с.
- 12.Микитенко В. В., Алимов О. М. Стратегічний потенціал – сукупні можливості національної економіки по досягненню цілей збалансованого розвитку [Текст] / Продуктивні сили України. науково-теоретичний економічний журнал. К.: – РВПС НАН України, 2007. – № 1. – С. 135–151.
- 13.Музичка О. М. Механізм оптимізації ресурсної бази банку [Текст] / О. М. Музичка // Вісн. Львів. комерц. акад. – Вип. 25 / [ред. кол. Башнянин Г. І., Дайновський Ю. А., Слейко В. І. та ін.]. – Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2007. – С. 469-474.
- 14.Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : bank.gov.ua
- 15.Офіційний Сайт рейтингового агентства РЮРІК [Електронний ресурс]. – Режим доступу: rurik.com.ua.
- 16.Рябокін М. В. Переваги сек'юритизації фінансових активів [Текст] / Рябокін М. В. // Формування єдиного наукового простору Європи та завдання економічної науки (11–12 травня 2011 року) : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції. – Тернопіль: Тернопільський національний економічний університет, 2011. – С. 132–133.
- 17.Рябокін М. В. Сек'юритизація фінансових активів як інноваційна форма фінансування в Україні [Текст]: автореферат дис. ... кандидата екон. наук: 08.00.08 / Рябокін М.В. – Ірпінь, 2016. – 22 с.

- 18.Рябокін М.В. Сек'юритизація фінансових активів як інноваційна форма фінансування в Україні [Текст]: дис. ... кандидата екон. наук: 08.00.08 / Рябокін М.В. – Ірпінь, 2016. – 269 с.
- 19.Талах Т. А. Ресурсний потенціал підприємства як основа успішного розвитку [Текст] / Т.А. Талах // Луцький НТУ «Економічні науки. – Серія «Облік і фінанси» - Випуск 9 (33). – Ч.3. – 2012. – 46 с.
- 20.Федосік І. М. Особливості управління ресурсним потенціалом комерційного банку [Текст] / І. М. Федосік // Вісник ХНУ ім. В. Н. Каразіна. Економічна серія. – 2005. – № 534. – С. 277–280.
- 21.Фурсова В.А. Формування ресурсної бази комерційних банків: сучасний стан і перспективи розвитку [Текст] / В.А. Фурсова, М.О. Капелюшна // Открытые информационные и компьютерные интегрированные технологии. – 2015. – №50. – С. 118-124.
- 22.Cull, R. (1998). The effect of deposit insurance on financial depth: a cross-country analysis. Washington: World Bank. 30 p.